

O b s a h tohoto čísla:

Právo na dějiny /Dokument Charty 77 č.11/84/

Stanovisko čtyř historiků k dokumentu "Právo na dějiny" /Miloš Hájek,

Hana Mejdrová, Jaroslav Opat, Milan Otáhal/

Odpovědnost historika /Luboš Kohout/

Svár dvou pojetí českých dějin /Milan Hůbl/

K "Právu na dějiny" /Jan Křen/

Dopis mluvčím Charty 77 /Petr Uhl/

P r á v o n a d ě j i n y

/Dokument Charty 77 č.11/84, zasláný Prezídiu ČSAV/

Každý národ má svou historickou zkušenost, svou historickou paměť. Jejimi stavebními kameny jsou především velké historické události či období, jakési vrcholy dějinných procesů, přelomy či obraty v dějinném vývoji, které určovaly jeho další běh. Vepsaly se do národní paměti a znovu a znovu oživovány stávají se základem, na němž jsou vytvářeny filozofie dějin národů či států, ideové programy či koncepce, státní doktríny. Často ovšem také mýty a falešné obrazy.

Dějiny jsou velkým polem duchovních střetů a zápasů a každá doba si vytváří své pojetí dějin, své představy o jednotlivých epochách či událostech. Vytváří si je v konfrontaci s přítomnými historickými, kulturními a sociálními událostmi, na základě aktuální historické zkušenosti. Lze tedy říci, že historická zkušenost je duchovní útvar neobyčejné dynamiky a složitosti, který vždy určoval a stále určuje životy národů a států. Má neobyčejnou moc zavazující a spojující.

Zájem o dějiny byl a je společný většině kultur, byla to však právě křesťanská kultura /sama pokračovatelka komplikovaných a různorodých tradic/, kdo důrazně a důsledně pojal historický vývoj lidstva jako smysluplný proces, který má zásadní význam pro přítomnost, ba bez nějž je přítomnost ve své opravdovosti a plnosti nemyslitelná. Protože jsme - ať již se k ní hlásíme nebo ji slovně zatracujeme - v plném smyslu dědici křesťanské kultury a protože dnešní svět jako celek, se všemi svými přednostmi a nedostatky, je touto kulturou rozhodujícím způsobem formován, nemůžeme už myslet a jednat jinak než dějinně a prostřednictvím dějin. Ani zánik ani záchrana lidského světa se nepochybně odehrát mimo dějinnou souvislost.

Je-li přítomnost průsečíkem minulosti a budoucnosti, pro přítom-